

בפני: ראש ההרכב – תת ניצב אברהם פרנקל
שופט – ניצב משנה אורי ארגמן
שופט – סגן ניצב ניסים כחלון

המפקח הכללי
באמצעות מחלקת משמעת
נגד
פקד מיטל אוחיון
באמצעות ב"כ עוה"ד עופר סבו

גזר – דין

כללי

ביום 3.12.2023 הורשעה הנאשמת על פי הודאתה בעבירה של שימוש לרעה בסמכות שניתנה מכוח תפקיד, עבירה לפי סעיף 4 לתוספת הראשונה לחוק המשטרה, תשס"ו – 2006. בו ביום נשמעו טיעוני הצדדים לעונש והתקבלה החלטה לעניין גזר הדין. בהסכמת הצדדים הוחלט כי הנימוקים יינתנו בנפרד, ולהלן נפרטם.

כתב האישום

חלק כללי:

במועד הרלבנטי לכתב האישום, שירתה הנאשמת כתובעת פלילית ביחידת תביעות חוף, שלוחת זבולון. במסגרת תפקידה, ניתנו לנאשמת הרשאות כניסה למערכות משטרתיות שונות וביניהן מערכת "אדם" (להלן: "אדם") ומערכת "פלא" (להלן: "פלא").

העובדות:

בתאריך 16.08.2022 בתחנת משטרת עפולה, במסגרת הליך חקירה בתיק פלילי (להלן: "התיק הפלילי") נחקר תחת אזהרה, י.א, דודה של הנאשמת (להלן: "הדוד"), בחשד לתקיפה הגורמת חבלה של ממש - עבירה לפי סעי' 380 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, בכך שתקף את בתו (א.א) שהיא לטענת י.א. בעלת רקע פסיכיאטרי, וגרם לה חבלות חמורות. בתאריך 1/09/2022 נגבתה הודעה נוספת מבתו של הדוד במסגרת התיק הפלילי ובין היתר, היא טענה כי היא לא התלוננה והיא רוצה לבטל את התלונה. ביום 6/09/2022 בשעה 16:27, שלח הדוד לפלאפון של הנאשמת, הודעת "וואטס-אפ" שתוכנה כדלקמן: "מיטל שלום את יכולה לעדכן אותי אפוא זה עומד האם א.א. הלכה לתחנה ומה נסגר? תודה" (הערה: טעויות במקור, במקור במקום "א.א." מצוין השם הפרטי של בתו של הדוד). בהמשך למתואר, בסמוך לשעה 16:50, נכנסה הנאשמת למערכת "פלא", הזינה את המספר [REDACTED] שהיא תעודת הזהות של הדוד ונכנסה לשאלות: "הבא מידע דמוגרפי לאדם", "הצג תיקי פלא", "הצג תיק חקירה", "הצג רשימת עדויות בתיק", "הצג רשימת מסמכים בתיק".

בהמשך למתואר, בשעה 16:55 השיבה הנאשמת לדוד בהודעת "וואטס-אפ": "הי יויו מה נשמע? למיטב ידיעתי היא הייתה במשטרה אבל אין לי מושג מה היא אמרה שם. אני אשאל אותה".

התיק הפלילי נסגר בתאריך 23.10.2022 בעילה של נסיבות העניין אינן מתאימות להעמדה לדין.

במעשיה המתוארים לעיל, בכך שנכנסה למערכת הפלא המשטרתית ומסרה מידע מתיק פלילי לדודה, לאחר שהוא פנה אליה וביקש מידע, ביודעה שאסור לה למסור מידע זה וביודעה שהדוד נחקר כחשוד בתיק והתיק עדיין פתוח, השתמשה הנאשמת לרעה בסמכות שניתנה לה מכוח תפקיד.

טיעוני התביעה לעונש

במאגרי מידע שבשימוש המשטרה מצוי מידע אישי ופרטי אודות אזרחים, ועל כן קיימות מגבלות וכללים ברורים, המעוגנים בחקיקה ובפקודות משטרה, באשר לסמכותם של אנשי משטרה לבצע בדיקות במאגרי מידע אלו.

שליפת מידע ממאגר שלא כדין, יש בו כדי לפגוע בפרטיותם של האנשים אליהם נוגע המידע, וכן פגיעה באמון הציבור במשטרה שהוא נשמת אפו של ארגון וכן באמון שנותן הארגון במשרתיו. במקרה זה אמנם מדובר בבדיקה אחת שנעשתה ע"י הקצינה. יחד עם זאת, מדובר בתיק אלמ"ב, כאשר רגישותם של תיקים אלה ידועה. נוסף על כך מדובר בתיק פלילי שעדיין התנהל, זאת להבדיל ממקרים של בדיקה על מידע דמוגרפי.

כמו כן מדובר במקרה בו מעורבים בני משפחה של הקצינה. הצפייה מכל איש משטרה היא לפעול בהתאם לכללים שנקבעו ולהשתמש במאגרי מידע לצורך תפקיד בלבד – הדברים אמורים ביתר שאת מקום בו מדובר בקצינה ובתובעת.

בהיבט המשמעותי ציינה התובעת כי הקצינה ללא עבר משמעותי וכי זוהי מעידתה הראשונה. לאור כל האמור עתרה התביעה להורדה בדרג בפועל למשך חודשיים, נזיפה חמורה והורדה על תנאי.

טיעוני ההגנה לעונש

בראשית דבריו הגיש ב"כ ההגנה, בהסכמת התביעה, הדפס של מסרון הווטסאפ המופיעה בכתב האישום ובאותו המסרון אומרת הקצינה "אתה מכיר את המשטרה שאסור לבדוק ולהתערב בחקירה מנהלת.. אני אבדוק מה אפשר לעשות." כמו"כ ציינה ההגנה כי אותו י.א. היה שוטר בעברו. הקצינה נשואה פלוס ילד ומשרתת 16 שנים במשטרה במגוון תפקידים בחוד החנית של המשטרה במלחמה בפשיעה. הקצינה ללא עבר משמעותי ועם הערכות תקופתיות מעולות.

האירוע לא מאפיין את הקצינה היא לקחה אחריות למן הרגע הראשון והודתה בבית הדין. לגבי המעשה לאור התבחינים למבחן העונש הראוי בתיק זה כפי שמופיעה במספר תיקים של בית הדין ובכללם התיק המנחה 4/22. המבחן הראשון משך הזמן בו בוצעה העבירה במקרה שלנו מדובר בבדיקה אחת. המבחן השני כמות הבדיקות וזוהות הגורם הנבדק כאן נעשתה בבדיקה אחת והחומר לא הועתק או הועבר לשום גורם. לכן מבלי להפחית מהמעשה ניתן לומר כי העבירה נמצאת ברף הבסיסי והנמוך ביותר.

עוד ציינה ההגנה כי הקצינה ממומלצת לרפ"ק גמיש והנוק הכלכלי שנגרם לה הוא נזק שמתבטא בסכומים גדולים.

לאור האמור עתרה ההגנה לנזיפה חמורה והורדה בדרגה על תנאי.

דבר הנאשמת

הנאשמת פתחה את דבריה בכך שמחנכת את בנה לפי העיקרון של "שברת שילמת", עיקרון שנכון גם לגביה. נעשתה פה טעות חמורה.

הדגישה שלא מסרה מעבר למה שנאמר בדל מידע. כתובעת הממונה על אלמ"ב בתביעות זבולון לעולם רואה את טובת המתלוננת וכך פעלה גם כאן. כתב האישום נשען על מקטעים ממכשירה הנייד ונרמז בו כי פעלה לטובת חשוד בתיק אלמ"ב דבר שמעולם לא עשתה ולא תעשה.

הנאשמת תיארה שנה ויותר מאוד מטלטלות שעברה מאז ביצוע המעשה ועד היום. במהלך הזמן הזה חטיבת התביעות מצאה לנכון להמליץ עליה לרפ"ק גמיש מה שלא קיבלה בעקבות האירוע ויש לכך משמעות כלכלית גבוהה מאוד. היא נחסמה ממערכות המידע המשטריות למשך כ-3 חודשים וכמלווה של מתמחים היא מצאה את עצמה במעמד מביש. פעם ראשונה אחרי 9 שנים הגישה בקשה להתמודד על תפקיד מסוים, בקשה שנדחתה.

שעה שכולם קיבלו רפ"ק גמיש, הייתה אמורה לקבל את הסכום רטרואקטיבית כסף שהסתמכה עליו אך לא קיבלה אותו, שכן מדור קצינים עצר את התשלום עד עכשיו כולל עכשיו. מעוניינת לחזור לתפקידי שטח אך מנועה מאז שהחלה חקירת יחב"מ על אף שהגישה מועמדות, התשובה שקיבלה היתה שאין אישור קב"ט.

הנאשמת חזרה והדגישה כי היא נכונה לשלם על מעשיה למרות שכבר שילמה מחיר כבד ומבקשת להתחשב בכלל הנסיבות שקרו פה.

דיון והכרעה

משטרת ישראל נותנת את אמונה בשוטריה ומצפה שבהענקת גישה, הרשאה, למאגרי מידע רגישים לצרכי עבודתם, הם יפעלו ע"פ החוקים והפקודות בצורה דווקנית ולא יסורו מהן ימין ושמאל, וזאת בין היתר כיוון שמאגרי מידע אלה טומנים בחובן מידע אישי ופרטי של אזרחים. על כן המגבלות והכללים הברורים על צורת השימוש בהם, מי מורשה לצפות במידע ולמי אפשר להעביר אותו והכל כמעוגן בחקיקה ובפקודות המשטרה.

במעשיה של הנאשמת נפלו כמה ליקויים ובראשם המעילה באמון שניתן לה ע"י המשטרה כאשר בניגוד לחוקים ולפקודות עשתה הנאשמת בדיקה במאגרי מידע משטרתיים שלא במסגרת תפקידה. ממשרתי משטרת ישראל האמונים על שמירת החוק ואכיפתו וכארגון שעניי הציבור נשואות אליו, מצופה לנהוג במשנה זהירות בכל הקשור לשמירה על החוק והנהלים. בכך שהנאשמת לא הקפידה על כך פגע הנאשמת באמון הציבור במשטרה נשמת אפה של משטרה בחברה דמוקרטית.

אליבא דההגנה, מעשיה של הנאשמת הם ברף הנמוך של עבירות מסוג זה בהתחשב בעובדה כי הבדיקה הייתה בודדת וכי לא הועבר מידע לצד ג. עם זאת בהתחשב בכך שהנאשמת קצינה וייתה מכך, תובעת וכן העובדה כי הנאשמת עשתה את הבדיקה עבור קרוב משפחה תוך ניגוד עניינים מובהק, נוסף נופך של חומרה למעשיה.

כפי המתואר בכתב אישום הנאשמת נכנסה למערכת "פלא" ע"מ לבדוק היכן עומד התיק וזאת לבקשת דודה של הנאשמת שנחשד באותה עת בעבירת תקיפה. גם אם הנאשמת לא העבירה את

המידע הלאה ומדובר בבדיקה אחת בלבד הרי שהחומרה נעוצה בשני רכיבים אחרים וכלשון ההגנה – האחד הוא העושה והשני הוא המעשה.

העושה – מדובר בנאשמת המשמשת כקצינה, תובעת בחטיבת התביעות של המשטרה. תובעת שעומדת מידי שבוע מול עשרות רבות של נאשמים נגדם הוגש כתב אישום המייחס להם ביצוע עבירות, שעניינן סטיה מהנורמה החוקית שנקבעה על ידי החברה. בתפקידה היומיומי הנאשמת היא היא העומדת בחוד החנית והמייצגת את הנורמה. סטיה שלה מהנורמה עלולה לגרום לחוסר אמון של הציבור במוסדות המדינה בבחינת "אם הם עצמם מתנהגים כך, מה להם להלין עליי"? המעשה – מדובר בתיק פלילי "חי", תיק מתנהל, בו יש חשוד. לא זו בלבד, תיקי אלמ"ב, מעצם טיבם, הינם תיקים רגישים יותר מתיקים פליליים רגילים. הבושה, הרצון להסתיר דברים בתוך המשפחה, הלחצים של חברי משפחה אחרים לא להוציא כביסה מלוכלכת החוצה, השבר שיש בפגיעה על ידי בן משפחה קרוב שאמור להגן ולחנך ועוד ועוד. בנסיבות אלו ועל אף העובדה שמדובר בבדיקה אחת בלבד והחומרים לא הועברו הלאה כך שלא נגרמה כל פגיעה בחקירה ובמתלוננת, חומרת המעשה עומדת בעינה.

כפי שהזכרנו בתיקים דומים אחרים, נצטט גם במקרה זה את דברי כב' המשנה לנשיא א' רובינשטיין בעש"מ 7797/07 מימון נ' נציבות שירות המדינה, תק-על 2009(4), 1436, שם עמד בהרחבה על הפסול שבשימוש שלא כדין במאגרי מידע:

"פשיטא כי מאגר מידע, כל מאגר מידע, הוא תחום רגיש, שההגנה על פרטיותם של הנכללים בו נחקקה בסעיף 7 לחוק הגנת הפרטיות, הכולל מגבלות שונות בכגון דא. גם על פי הראיות שהובאו בעדויות העדים שבו ודריי - ולמען האמת אין צורך בראיות מרובות לעניין זה, המוסדר בדין "ופשוט הוא, אין צריכים לראיות הרבה" (שו"ת הרמ"א - ר' משה איסרליש, פולין המאה הי"ז, סימן פ"ו) - הכניסה למאגרי המידע נעשית לצרכי גביה בלבד, תוך שימוש בסיסמה. במובן הנורמטיבי, הציפיות מעובד בגדרי עבודתו - בכלל ובהקשר דנא - הן כי יעשה אותה כמשרת הציבור, בלא עירוב של מניעים אחרים. ועוד, עובד הציבור אינו מלאך, והמצופה הימנו הריהו בחינת "אדם לאדם - אדם" (הנשיא ברק ברע"א 8339/97 רוקר נ' סלומון, פ"ד נה(1), 199, 279). רף מינימלי בעבודתו, שעליו לא יוכלו להיות עוררים, הוא כי את תחושותיו האישיות לא יערב עם שירותו הציבורי. לכך ישנם ביטויים מסוגים שונים, אך אחד מהם כרוך בנאמנות לציבור אף בהקשר מאגרי המידע. תקופתנו מתאפיינת - ואין צורך בחוש נבואי כדי להניח כי דבר זה יגבר - בריבוי לא שערות אבותינו של מאגרי מידע, הכוללים פרטים מרובים ובהם מידע אישי, לעתים רגיש, על בני אדם במספרים גדולים. הדבר עשוי להתבטא בבתי החולים ובמרפאות, במשטרה ובשירותי הבטחון, במינהל האוכלוסין, בשלטונות המס, בבתי המשפט ובבתי הדין, בבנקים ובחברות הביטוח, ועוד ועוד. בידי עובדים רבים ניתנו מפתחות למאגרים, סיסמאות כניסה, "כרטיסים חכמים" והם הפכו שותפים לפרטים שונים, מהם אינטימיים, של הזולת. חיוני שיוקפד תדיר שלא לערב בהקשרים אלה בין צרכי העבודה לבין אינטרס אישי, כדי שלא יתקיים "איש הישר בעיניו

יעשה" (שופטים כ"א, כ"ה). נאמנות עובד הציבור מתבטאת לא רק בהגבלות חוק הגנת הפרטיות, אלא אף בנורמות המשפט הציבורי. עובד הציבור שבידו מפתח למאגרים מוזהר איפוא בדין אזהרה חמורה שלא לחרוג מכללי השימוש בהם."

במקרה זה הנאשמת היא גם קצינה ועוד יותר מכך, תובעת האמונה על אכיפת החוק. מי שאמון על אכיפת החוק ובכל זאת מפר אותו, ולו הפרה קלה יחסית כדוגמת זו בה הורשעה הנאשמת, חב חובת אחריות גדולה יותר מהמצופה משוטר אחר.

בביד"מ 55/21 נקבע:

"עבירות המשמעת בהן הורשע הנאשם חמורות כשלעצמן ומקבלות משנה חומרה בשל דרגתו הבכירה ומעמדו בשירות. למותר לציין כי עיני השוטרים נשואות אל המפקדים הבכירים, מסמני הדרך, בתחום הערכים ונורמות ההתנהגות הראויות, עליהן מושתת הארגון."

וכן:

"נשוב ונאמר כי אנו רואים בחומרה את מעשיו של הנאשם לאור מעמדו ורום דרגתו"

וכן ראו בתיק 10/16:

"בהיותו קצין בדרגה כה גבוהה ואחראי על שוטרים בדרגות נמוכות משלו – היה על הנאשם להיות מוביל ומופת – המקיים את החוק והדין המשמעתית ללא כל פשרה וללא פגיעה כלשהי בהם. כדי להימנע מהפרות משמעת מהסוג הנדון היה עליו לקבוע לעצמו סייגים..."

במקרה זה דרגתה של הנאשמת אינה כה גבוהה כדרגת הנאשמים בתיקים לעיל, אך מעמדה כתובעת משטרתית מהווה נסיבה לחומרה.

במכלול שיקולים לא נעלמה מענינו העובדה כי נאשמת הודתה למן הרגע הראשון הביעה חרטה ואף הייתה נכונה לשלם מחיר על מעשיה. כמו כן לא נעלמה מענינו טיב ומשך שירותה במשטרה כפי העולה מהערכות התקופתיות בעניינה ועל כך שבשורה התחתונה לא נגרם כל נזק למתלוננת או לחקירה.

סוף דבר

לאור אמור ולאחר שנתנו דעתנו לעתירתה העונשית של התביעה שביקשה שנטיל על הנאשמת עונש של חודשיים הורדה בדרגה בפועל בנוסף לנזיפה חמורה ולהורדה בדרגה ע"ת ולמכלול השיקולים המפורטים לעיל, החלטנו להטיל על הנאשמת את העונשים הבאים:

- נזיפה חמורה

- הורדה בדרגה אחת למשך 6 חודשים מתוכם חודש אחד בפועל והיתרה על תנאי כאשר התנאי הוא שהנאשמת לא תורשע בעבירה שעניינה כניסה למאגרי מידע משטרתיים שלא על פי דין וזאת תוך שנה מיום פרסום נימוק גז"ד זה ותורשע בגינה במהלך התקופה או לאחריה.

גזר הדין יכנס לתוקפו ביום פרסומו.

ניתן היום, כ"ט כסלו תשפ"ד, 12/12/23, בלשכה.

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום.

מזכירות בית הדין תעביר עותק מנימוקי גזר הדין לצדדים.

שופט _____ ראש ההרכב _____ שופטת _____
סני"צ ניסים כחלון תנ"צ אברהם פרנקל נצ"מ אורי ארגמן